

مروری بر ۳۹ دوره برگزاری جشنواره فیلم کوتاه؛

جشنواره فیلم کوتاه در آستانه بلوغ عقلانی

TEHRAN
International Short Film Festival

جشنواره فیلم کوتاه

زینب رازدشت
روزنامه‌نگار

در اوایل دهه پنجاه هجری شمسی «جشنواره بین‌المللی فیلم تهران» به عنوان اولین جشنواره فیلم‌های کوتاه و بلند آغاز به کار کرد و در شهرستان‌ها رقابت فیلم‌های آماتور ۸ و ۱۶ میلی‌متری با عنوان جشنواره سینمای جوان استانی شکل گرفت.

پس از پیروزی انقلاب اسلامی، بخش رقابتی فیلم‌های آماتور در جشنواره فیلم فجر در سال ۱۳۶۱ پذیرای فیلم‌های کوتاه شد. سپس عناوین «جشنواره سینمای جوانان» و «جشنواره بین‌المللی سینمای جوانان» را بر خود نهاد که پذیرای آثار جوانان در سه بخش فیلم، عکس و فیلم‌نامه بود. با تخصصی شدن جشنواره در سال ۱۳۸۲، عنوان «جشنواره بین‌المللی فیلم کوتاه تهران» به این رویداد اختصاص یافت که تاکنون ادامه داشته و به صورت انحصاری پذیرای آثار فیلم کوتاه از ایران و سراسر جهان است.

امروزه این جشنواره با هزاران متقاضی شرکت در ایران و سراسر جهان به عنوان مهم‌ترین رویداد بین‌المللی سینمای کوتاه در غرب آسیا مطرح است که از سال ۱۴۰۰ توانسته در جایگاه یکی از رویدادهای ۱۲۷گانه معتبر سینمایی در جهان به عنوان دروازه ورود مستقیم فیلم‌های کوتاه به فهرست سالانه جشنواره اسکار قرار گیرد.

تا کنون ۳۹ دوره جشنواره برگزار شده و طبق برنامه‌ریزی انجام‌گرفته چهلمین دوره جشنواره بین‌المللی فیلم کوتاه تهران از تاریخ ۲۷ مهر تا ۲ آبان ۱۴۰۲ برگزار خواهد شد.

توجه به سینمای بومی و ژانرهای متنوع در فیلم کوتاه با تأکید بر خلاقیت و نوآوری اولویت انتخاب و دوری در دوره چهلم جشنواره است. فیلم‌های کوتاه با زمان کمتر از ۳۰ دقیقه در بخش‌های سینمای ایران و بین‌الملل در گونه‌های داستانی، مستند، پویانمایی و تجربی به رقابت خواهند پرداخت.

جشنواره از کجا آغاز شد؟

نخستین جشنواره انجمن سینمای جوانان ایران

به عنوان بخش جانبی نخستین جشنواره فیلم فجر ۱۲ تا ۲۲ بهمن سال ۱۳۶۱ در سینما آفریقا، موزه هنرهای معاصر و تئاتر شهر به دبیری «محمدعلی اثنی عشر» برگزار شد.

این جشنواره جانبی در بخش فیلم‌های ۸ و ۱۶ میلی‌متری برگزار شد و در این دوره جایزه بهترین فیلم مستند کوتاه جنگ به فیلم‌های «خرمشهر شهر خون، شهر عشق» و «به کدام مکتب است» رسید.

دومین جشنواره فیلم کوتاه تهران به عنوان بخش تجربی همراه با دومین دوره جشنواره فیلم فجر، از ۱۲ تا ۲۲ بهمن ۱۳۶۲ برگزار شد. موزه هنرهای معاصر به عنوان محل برگزاری جشنواره در نظر گرفته شده بود و «حجت‌الله سیفی» دبیری این دوره را عهده‌دار بوده است.

جشنواره با بخش‌های اصلی آماتوری و بخش‌های جنبی «بهترین‌ها»، «یادها و خاطره‌ها»، «نگاهی به گذشته» و بخش «ویژه» میزبان مخاطبان بود. در این دوره برای تشویق سینماگران آماتور، به شهاب رضویان، علیرضا سلمان و محسن صمیمی هر کدام، ۱۰ حلقه فیلم سوپر ۸ و کریم هاتقی نیا یک نسخه کتاب فیلم مستند اهدا شد. طراحی پوستر این دوره را ابراهیم حقیقی عهده‌دار بوده است.

برخی از این چهره‌های فوق‌مانند شهاب رضویان امروز از کارگردانان فعال سینمای ایران‌اند.

جشنواره فیلم کوتاه تهران در سومین دوره برگزاری به عنوان بخش تجربی سومین دوره جشنواره فیلم فجر از ۱۶ تا ۲۲ بهمن ۱۳۶۳ در شیراز برگزار شد. سعید حاجی‌میری، دبیری این دوره را برعهده داشت. در این دوره برای اولین بار پس از انقلاب یک جشنواره در شیراز برگزار شد.

در سومین دوره کاتالوگی برای معرفی آثار جشنواره زیر نظر سعید حاجی‌میری منتشر شد که در آن نام مهدی سلیمی به عنوان مسئول اجرایی و ابراهیم حاتمی‌کیا، امیرسمواتی، هوشنگ خوش‌سیما، امیرشهاب رضویان به عنوان همکاران به چشم می‌خورد.

همچنین برای برگزیدگان جایزه ویژه استفاده از امکانات و سرویس‌های لازم برای تهیه یک فیلم حداکثر نیم‌ساعته با قطع ۸ میلی‌متر در نظر گرفته شد.

از اقدامات مهم بخش تجربی جشنواره فجر در این دوره افتتاح دفتر دائمی برای بخش سینمای تجربی بود.

چهارمین دوره جشنواره از ۷ تا ۱۲ بهمن ۱۳۶۵ برگزار شد. این دوره از جشنواره توسط شورای برگزاری اداره می‌شد و بهمن آقایی، دبیری آن را برعهده داشت. موزه هنرهای معاصر و مجتمع فرهنگی کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان محل برگزاری این دوره از جشنواره بود.

«سینمای تجربی و جشنواره‌ها» و «در مسیر تجربه» از بخش‌های جنبی این جشنواره بودند. در این دوره ۱۹۰ فیلم ۸ و ۱۶ میلی‌متری با طول زمانی حدود ۲ هزار و ۲۰۰ دقیقه و ۳ هزار و ۲۰۰ عکس از ۳۵۰ عکاس به دفتر جشنواره ارسال شد.

پنجمین جشنواره سینمای جوان از ۶ تا ۱۲ بهمن ۱۳۶۶ برگزار شد. اعضای شورای برگزاری این دوره شامل علی مرادخانی (مسئول وقت مرکز اسلامی آموزش فیلمسازی)، پرویز صمدی مقدم (دبیر جشنواره سینمای جوان) و مهدی مسعودشاهی (مدیر وقت مرکز گسترش سینمای نیمه حرفه‌ای و تجربی) می‌شود. موزه هنرهای معاصر و سینما کودک و نوجوان میزبان مخاطبان این دوره از جشنواره بودند و داریوش ارجمند، ابوالفضل جلیلی و ابراهیم حاتمی‌کیا هیأت‌داوران این دوره را تشکیل دادند.

نگاهی به جشنواره استان‌ها، در مسیر تجربه، جنگ، تجربه اول، مروری بر دیگر جشنواره‌ها، نمایش ویژه، مرور بر عکس‌های برگزیده و جشنواره‌های عکس استانی از بخش‌های جانبی این دوره از جشنواره بودند.

ششمین دوره جشنواره سینمای جوان ۶ تا ۱۲ فروردین سال ۱۳۶۷ برگزار شد. این جشنواره هم‌زمانند دو دوره قبل به دو حوزه فیلم و عکس اختصاص داشت. پرویز صمدی مقدم، دبیر این دوره بود که در موزه هنرهای معاصر برگزار شد. موزه هنرهای معاصر ۸ تا ۱۲ فروردین سال ۱۳۶۸ میزبان هفتمین دوره جشنواره سینمای جوان بود و پرویز صمدی مقدم، دبیری این دوره را برعهده داشت.

هشتمین دوره جشنواره سینمای جوان ۵ تا ۹ شهریور سال ۱۳۶۹ برگزار شد. این دوره فقط در بخش فیلم برگزار شد. پرویز صمدی مقدم، دبیر این دوره بود. نهمین دوره جشنواره سینمای جوان ۱۸ تا

۲۲ شهریور سال ۱۳۷۰ برگزار شد. وحید توفانی اصل دبیر این دوره بود. میزان این دوره هم مانند دوره قبل سینما کانون بود. «جشنواره جشنواره‌ها»، «تجربه‌ها»، «آثار موفق عکاسان با تجربه ایرانی»، «نمایش اسلاید از آثار عکاسان بزرگ دنیا» از بخش‌های جانبی این دوره بودند.

در ادامه مرور ۳۹ دوره گذشته جشنواره فیلم کوتاه تهران به دوره دهم می‌پردازیم که از ۹ تا ۱۲ شهریور سال ۱۳۷۲ در فرهنگسرای بهمن برگزار شد. وحید توفانی اصل، دبیر این دوره بود و امیر لطفیان، مجتبی آقایی، ابراهیم تجدد علیزاده جزو شورای برگزاری بودند. معرفی فیلمساز، تجربه فیلمساز، فیلم و فیلمنامه از بخش‌های جانبی این دوره بودند.

یازدهمین دوره جشنواره سینمای جوان ۸ تا ۱۲ فروردین سال ۱۳۷۳ در فرهنگسرای بهمن برگزار شد. جلسات نقد و بررسی در طول برگزاری جشنواره توسط خسرو سینایی برگزار شد.

دوازدهمین دوره جشنواره سینمای جوان ۸ تا ۱۲ فروردین سال ۱۳۷۴ برگزار شد.

وحید توفانی اصل، دبیر این دوره بود و علیرضا کریمی صارمی، مدیر اجرایی، حسن دزواره، امور بین‌الملل و مهدی عبداللهی، معاون فیلم شورای برگزاری این دوره جشنواره را تشکیل دادند که در فرهنگسرای بهمن و شفق برگزار شد. در این دوره فیلمنامه‌های منتخب در کتابی با عنوان «یک باغ پر از شکوفه» به چاپ رسید. همچنین نشریه روزانه در ۶ شماره به سردبیری سعید رجبی فروتن منتشر شد.

جشنواره سینمای جوان در سیزدهمین دوره از ۲۸ تیر تا دوم مرداد ۱۳۷۵ برگزار شد و محمدحسین صوفی، مدیرعامل وقت انجمن سینمای جوانان ایران دبیر این دوره بود. در این دوره فیلم‌های ۱۰۰ ثانیه‌ای به عنوان بخش جنبی به جشنواره اضافه شد.

چهاردهمین دوره جشنواره سینمای جوان ۱۱ الی ۲۱ فروردین ۱۳۷۶ برگزار شد که محمدحسین صوفی دبیری آن را برعهده داشت. در چهاردهمین دوره نمایش فیلم‌های بین‌الملل به عنوان بخش جنبی در نظر گرفته و این دوره جشنواره در سه بخش فیلم، عکس و فیلمنامه برگزار شد و بابک فروتنی طراح

توجه به سینمای بومی و ژانرهای متنوع در فیلم کوتاه با تأکید بر خلاقیت و نوآوری اولویت انتخاب و داوری در دوره چهلم جشنواره است. فیلم‌های کوتاه با زمان کمتر از ۳۰ دقیقه در بخش‌های سینمای ایران و بین‌الملل در گونه‌های داستانی، مستند، پویانمایی و تجربی به رقابت خواهند پرداخت